

NOTAT fra årets 1. foredrag 14. februar 2018

"Hvad ved kvinder om politik"

v/Marianne Bro-Jørgensen, fhv. museumsinspektør ved Viborg Museum

Trods dødsfald og stor reportage i TV pga. prins Henriks død deltog i alt 30 medlemmer, hvilket var et flot og tilfredsstillende fremmøde og foreningens kasserer foretog indledende en afkrydsning, fordi arrangementet afvikles i samarbejde med Folkeuniversitetet, som opkræver et deltagergebyr på 125 kr.

Ad vanlig bød formanden velkommen med en særlig velkomst til aftenens foredragsholder og Marianne Bro-Jørgensen oplyste, at overskriften på aftenens foredrag var omformuleret til "Kvinder i politik", hvilket var forårsaget af, at mange var fortørnede over den oprindelige overskrift og da foredraget udelukkende var tilrettelagt efter Viborg-forhold, håbede hun, at den enkelte kunne omsætte foredraget til Aalborgs forhold.

Tog sin begyndelse i Vikingetiden, hvor mange af fortidens kvinder måtte tage mange selvstændige beslutninger, fordi mændene enten var i krig eller på togt. Senere afhang hendes betydning stort set af slægtsforhold og ligeledes var kvinder ikke bare lige sådan arveberettigede kun bortset fra, hvis hun var enke og kvinder kunne ej heller møde op i håndværkelaug o.lign.

Når man kommer til Middelalderen var det kvinden, der gik forrest i kristendommen og står bl.a. bag kristne institutioner. Men kvindelige præster fandtes ikke og klostrene behøvede derfor en mandlig præst.

Kvinder blev også brugt som "pant" og kom i den forbindelse ind på eksemplet med den mest magtfulde danske kvinde i middelalderen, som grundlagde den såkaldte Kalmarunion: Margrethe I. Hun blev reelt bortgiftet 9. april 1363 som kun 10-årig med Håkon 6. af Norge og Sverige og var datter af Valdemar Atterdag og dronning Helvig. Selvom hun trådte tilbage som formynder i 1401, var det hende, der trak i trådene indtil hun døde i 1412.

Gik herefter videre til Franciskanermunkene, der blev kaldt "gråbrødre" og som grundlagde et kloster i år 1235 i Viborg kaldet Gråbrødre Kloster. Disse bygninger ses den dag i dag.

Et andet kendt Viborg-kloster: Asmildekloster blev også fremhævet som det ældste. Dette er dokumenteret i et brev år 1167 fra Pave Alexander 3, hvori han bekræfter, at nonneklosteret ved Skt. Margareta Kirke i Asmild er underlagt kannikkebrødrene ved domkirken i Viborg.

Berettede om en familie i Viborg år 1848, hvor en datter som blot 20-årig stod frem med sine synspunkter. Men hendes far havde også talt meget politik og kultur med hende gennem opvæksten samtidigt med, at hun læste mange og anderledes skrifter, men desværre havde Kunstakademiet ikke adgang for kvinder. Men uagtet dette hun blev betragtet som velorienteret. Der blev benyttet mange udsagn om specifikke og navngivne kvinder i og fra Viborg-området fra 30'erne og som begik sig i det politiske lag, herunder hvor stor deres indflydelse var. Kendte men for os ukendte kvinder og det viste sig efter spørgsmål om lignende kendte kvinder i Aalborg-området, at det var nok så vanskeligt at pege på.

Kvindebevægelsen tog sin begyndelse i 1880 og allerede sidst i 1800-tallet oprettedes et Kvindesamfund i Viborg, som blev ophævet i 1980 pga. samfundsudviklingen. Jfr. avisartikler var der bl.a. Venstre-oprøb og forargelse over forfatteren Thit Jensen og der blev peget på, at kvinden fremhævede og benyttede sig af følelseslivet modsat mændene, der brugte deres forstand.

Kampen om kvinders valgret tog sin begyndelse allerede i 1871, som først i 1908 medførte, at kvinder fik mulighed for at være kandidat til bl.a. hjælpekasser og først i 1915 endte med at få den fulde valgret. Beskrev herefter de politiske islæt i Viborg Byråd frem til år 2000.

Kaffepause blev holdt kl. 19.30 og aftenen afsluttedes kl. 20.00 med udvalgt citat af Benny Andersen om det at sætte ord i verden, men kvinden satte han højt og der bliver de siddende.

Formanden takkede for foredraget og fremmødet og fremhævede slutteligt foreningens næste foredrag 14. marts 2018, hvor Ulrich Alster Klug vil tale om "Den store udvandring 1860-1940".

Elin Oensbo